

מפתח תשובות נכונות

10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	שאלה
(4)	(2)	(3)	(1)	(2)	(1)	(3)	(1)	(2)	(1)	תשובה

20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	שאלה
(3)	(3)	(1)	(1)	(2)	(1)	(4)	(4)	(2)	(2)	תשובה

23	22	21	שאלה
(2)	(1)	(3)	תשובה

הסברים

אנלוגיות (שאלות 1-6)

1. השאלה: **עכור** : **צלילות** - (עכור=לא צלול, מלוכלך)

היחס : **עכור** זה דבר המתאפיין בחוסר **צלילות**.
א' מתאפיין בהפך מ-ב'.

- תשובה (1)**: מתון : קיצוניות. האם **מתון** מתאפיין בהפך **מקיצוניות**: כן. **מתון** זה פשרני, לא קיצוני.
- תשובה (2)**: עמיד : היפגעות. האם **עמיד** מתאפיין בהפך **מהיפגעות**: לא. מה **שעמיד** הוא חזק, שלא מתקלקל במהרה. **עמיד** הוא בעל סיכוי קטן **להיפגעות**, אך אין זה אומר שהוא אינו נפגע כלל.
- תשובה (3)**: עלוב : מסכנות. האם **עלוב** מתאפיין בהפך **ממסכנות**: לא. **עלוב** מתאפיין **במסכנות**.
- תשובה (4)**: לוחט : חמימות. האם **לוחט** מתאפיין בהפך **מחמימות**: לא. **לוחט** מתאפיין בהרבה חום, בעוד **שחמימות** זה מצב של חום קל.
- תשובה (1)**.

2. השאלה: **מורת רוח** : **"אוף!"** - (מורת רוח = חוסר שביעות רצון)

היחס : **"אוף!"** זו מילה שנאמרת במטרה להביע **מורת רוח**.
ב' זה משהו שאומרים במטרה להביע א'.

- תשובה (1)**: ציפייה : **"חזיו ורעם!"**. האם **"חזיו ורעם!"** זה משהו שאומרים במטרה להביע **ציפייה**: לא. **"חזיו ורעם!"** זה משהו כאשר קורה משהו מפתיע, כלומר כשמהו לא תואם את ה**ציפייה**.
- תשובה (2)**: שמחה : **"הידד!"**. האם **"הידד!"** זה משהו שאומרים במטרה להביע **שמחה**: כן.
- תשובה (3)**: שתיקה : **"הס!"**. האם **"הס!"** זה משהו שאומרים במטרה להביע **שתיקה**: לא. **"הס!"** זה משהו שאומרים כדי **ליצור' שתיקה**.
- תשובה (4)**: אמינות : **"בהן צדקי!"**. האם **"בהן צדקי!"** זה משהו שאומרים במטרה להביע **אמינות**: לא. **"בהן צדקי!"** זה משהו שאומרים במטרה להישמע יותר אמינים, **לחזק את האמינות**, אך אין זו אמירה שמביעה **אמינות**.
- תשובה (2)**.

טתיו 2018 - הטברים לפרק הראשון בחשיבה מילולית

3. השאלה: גרם מדרגות : מדרגה -

היחס : גרם מדרגות זה מערכת מדרגות.

א' זה קבוצה של ב'ים.

- תשובה (1): רכס : הר. האם **רכס** זה קבוצה של **הרים**: כן. **רכס** זה שרשרת **הרים**, כלומר כמה **הרים** מחוברים יחד, כפי ש**גרם מדרגות** הוא מספר **מדרגות** המחוברות יחד.
- תשובה (2): מעלית : קומה. האם **מעלית** זה קבוצה של **קומות**: לא. **מעלית** זה מתקן להובלה של אנשים וחפצים בין **קומות**.
- תשובה (3): צומת : כביש. האם **צומת** זה קבוצה של **כבישים**: לא. **צומת** זה מקום מפגש של **כבישים**.
- תשובה (4): ריהוט : רהיט. האם **ריהוט** זה קבוצה של **רהיטים**: לא. **ריהוט** זה שם כולל ל**רהיטים**.
- תשובה (1).

4. השאלה: יורה : מלקוש -

היחס : יורה זה הגשם הראשון, ומלקוש זה הגשם האחרון.

א' ו-ב' זה אותו דבר אבל ראשון ואחרון.

- תשובה (1): סמטה : שדרה. האם **סמטה ושדרה** זה אותו דבר אבל ראשון ואחרון? לא. **סמטה** זה רחוב צר וצדדי, ו**שדרה** זה רחוב מרכזי. כלומר, **סמטה ושדרה** זה אותו דבר אבל שולי ומרכזי.
- תשובה (2): הקדמה : פרק. האם **הקדמה ופרק** זה אותו דבר אבל ראשון ואחרון? לא. **הקדמה** היא אמנם החלק הראשון של הספר, אך **פרק** אינו החלק האחרון בספר. אפילו הוא החלק האחרון של הספר.
- תשובה (3): מתאבן : קינוח. האם **מתאבן וקינוח** זה אותו דבר אבל ראשון ואחרון? כן. **מתאבן** זה המנה הראשונה בארוחה, ו**קינוח** זה המנה האחרונה בארוחה.
- תשובה (4): הופעה : הדרן. האם **הופעה והדרן** זה אותו דבר אבל ראשון ואחרון? לא. **הדרן** זה החלק האחרון של **ההופעה**.
- תשובה (3).

5. השאלה: בגד : זג - (זג = הורדה ואיסוף של צמר מכבשים)

היחס : זג זו פעולה של הורדה ואיסוף צמר שממנו ניתן להכין בגד.

ב' זו פעולת איסוף חומר הגלם שממנו מכינים א'.

- תשובה (1): שמן : מסיק. האם **מסיק** זו פעולת איסוף חומר הגלם שממנו מכינים שמן? כן. **מסיק** זה קטיף של זיתים שמהם מכינים שמן.
- תשובה (2): אלומה : קציר. האם **קציר** זו פעולת איסוף חומר הגלם שממנו מכינים אלומה? לא. **קציר** זה קטיף תבואה, ו**אלומה** זה צרור שיבולים. כלומר, **אלומה** היא איגוד של מה שנאסף **בקציר** ולא תוצר **הקציר**. לחם למשל הוא תוצר של **קציר**.
- תשובה (3): יין : דריכה. האם **דריכה** זו פעולת איסוף חומר הגלם שממנו מכינים יין? לא. **דריכה** היא אחת הפעולות שנעשות על הענבים כחלק מתהליך הכנת יין. **בציר** הוא שלב איסוף חומר הגלם ממנו מייצרים היין.
- תשובה (4): דבש : רדייה. האם **רדייה** זו פעולת איסוף חומר הגלם שממנו מכינים דבש? לא. **רדייה** זה פעולת איסוף **הדבש**.
- תשובה (1).

6. השאלה: לסייג: הגבלה -

היחס: לסייג זה להגביל, לשים הגבלה על משהו אחר.

א' זה ליצור ב' על משהו אחר.

תשובה (1): לשקוט: שלוה. האם לשקוט זה ליצור שלוה על משהו אחר? לא. לשקוט זה להגיע למצב של שלוה, כלומר ליצור שלוה על עצמך.

תשובה (2): לקטרג: האשמה. האם לקטרג זה ליצור האשמה על משהו אחר? כן. לקטרג זה להאשים את האחר.

תשובה (3): לגלות: הדלפה. האם לגלות זה ליצור הדלפה על משהו אחר? לא. לגלות זה לספר מידע, אך הדלפה פירושה חשיפת מידע חסוי. לפיכך, לגלות זה לא בהכרח ליצור הדלפה.

תשובה (4): לחפוף: רצון. האם לחפוף זה ליצור רצון על משהו אחר? לא. לחפוף זה לחוש רצון כלפי משהו אחר.

תשובה (2).

הבנה והסקה (שאלות 7-17)

7. השאלה: חוקרים שיערו שבממוצע, ילדי גן שנטים לכלול פרטים רבים בציורים שלהם יצליחו בלימודיהם בתיכון יותר מילדים הממעיטים בציוור פרטים. במחקר שנועד לבחון את השערתם הם ביקשו מנבדקים - ילדים בגן חובה - לצייר איש, ותיעדו את מידת הפירוט של כל ציור (למשל אם הילד צייר אצבעות, שיער, נעליים וכו'). לאחר 13 שנים הם בדקו את הקשר בין הנתונים שתועדו ובין ציוני אותם נבדקים במבחני הברות.

איזה מן הממצאים הבאים, אילו נמצא במחקר, היה מערער את השערת החוקרים?

פתרון: לפנינו שאלת חשיבה מדעית ובה עלינו למצוא ממצא שהיה מערער את השערת החוקרים. על פי השערת החוקרים צפוי שיהיה מתאם חיובי בין רמת הפירוט שילדים נוטים לכלול בציוריהם לבין ההצלחה שלהם בלימודים בתיכון. כלומר, ילדים שציירו ציורים מפורטים יותר מחבריהם לכיתה, יצליחו יותר בלימודיהם בתיכון, ולהפך. מכיוון שאנחנו מתבקשים לחפש ממצא שיכול היה לערער את השערתם, נחפש בתשובות ממצא שעומד בניגוד להשערתם. כלומר, נחפש ממצא שבו ילדים שציירו בילדותם ציורים מפורטים יותר מחבריהם לקבוצה הצליחו פחות מהם בלימודים.

נבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): בממוצע, נבדקים שהציור שציירו בילדותם היה מפורט קיבלו במבחני הברות ציונים נמוכים יותר מממוצע הציונים של כלל הנבדקים

זו התשובה הנכונה. לפי ממצא זה נבדקים שציירו ציורים מפורטים יותר קיבלו ציונים פחות טובים, כלומר הצליחו פחות בלימודים. לפיכך השערה זו סותרת את השערת החוקרים.

בשלב זה ניתן לסמן את תשובה (1) ולעבור לשאלה הבאה. שימו לב כי בתשובות (2)-(4) הממצאים תואמים את השערת החוקרים לפיה נבדקים שציירו ציורים מפורטים יותר הצליחו יותר בלימודים, כלומר קיבלו ציונים גבוהים יותר.

תשובה (1).

ס'ת'ו 2018 - ה'ס'ב'ר'י'ם ל'פ'ר'ק ה'ר'א'ש'ו'ן ב'ח'ש'י'ב'ה מ'י'ל'ו'ל'י'ת

8.

השאלה: חוקרים מצאו כי כאשר ריכוז החמצן בתא נמוך ביותר - מצב הקרוי אנוקסיה - התא עשוי להיכנס למצב מגן של תרדמה. במצב זה התא מפסיק כמעט לחלוטין לייצר אנרגיה ולצרוך אותה. לעומת זאת, כאשר ריכוז החמצן בתא בינוני - מצב הקרוי היפוקסיה - התא מנסה לתפקד כרגיל, אך אספקת החמצן הלקויה הופכת את פעילותו לבלתי יעילה, ולעיתים אף למזיקה. מכאן עולה שבמצבים מסוימים אפשר להציל תאים שאספקת החמצן שלהם השתבשה דווקא אם מפחיתים עוד יותר את כמות החמצן הזמין להם.

ה"תאים שאספקת החמצן שלהם השתבשה", הם תאים -

פתרון: נסכם את הנאמר בפסקה. בתחילת הפסקה מסופק מידע על שני מצבים שונים בהם התא יכול להימצא: **א. אנוקסיה** - מצב בו ריכוז החמצן בתא **נמוך ביותר**. במצב זה התא נכנס ל**מצב מגן** של תרדמה ומפסיק כמעט לחלוטין לצרוך אנרגיה.

ב. היפוקסיה - מצב בו ריכוז החמצן בתא **בינוני**. במצב זה התא מנסה לתפקד כרגיל ללא הצלחה, ולעיתים אף **פוגע בעצמו**.

בהמשך נכתב שממידע זה ניתן להסיק כי ניתן להציל תאים שאספקת התאים שלהם השתבשה, דווקא אם **מפחיתים עוד יותר** את כמות החמצן הזמין להם.

נבין את הקשר בין המצבים השונים שהוצגו לבין המסקנה: אם ה"תאים שאספקת החמצן שלהם השתבשה" הם תאים שניתן להצילם דווקא אם מפחיתים עוד יותר את כמות החמצן הזמין להם, הרי שמדובר בתאים הנמצאים במצב **היפוקסיה**. שהרי במצב של **היפוקסיה** ריכוז החמצן בתא בינוני ובמצב כזה התא עלול לפגוע בעצמו, אולם הפחתת ריכוז החמצן בתא עשויה להביא למצב בו ריכוז החמצן נמוך ביותר, כלומר **אנוקסיה**. במצב זה התא נכנס למצב של תרדמת, וכך התא יפסיק לפגוע בעצמו, ויהיה ניתן להצילו.

כלומר, "תאים שאספקת החמצן שלהם השתבשה" הם תאים שנמצאים במצב של היפוקסיה.

שימו לב שתאים שנמצאים במצב של תרדמה ותאים שנמצאים במצב של אנוקסיה הם אותם תאים. לפיכך ניתן לפסול את תשובות (1) ו-(2).

תשובה (3).

9.

השאלה: באיזה מן המשפטים הבאים אין דו-משמעות?

פתרון: נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): חברו של המהנדס ואחיו הגיעו לאתר הבנייה

התשובה אינה נכונה, שכן במשפט זה יש דו-משמעות. במשפט זה ניתן להבין את המילה "אחיו" בשני אופנים: **א.** אחיו של המהנדס - חברו של המהנדס ואח של המהנדס הגיעו לאתר הבנייה. **ב.** אחיו של החבר - חברו של המהנדס ואח של חברו הגיעו לאתר הבנייה.

תשובה (2): רק עכשיו שמעתי את ההודעות שהושארו לנו קודם לכן

זו התשובה הנכונה, שכן לא ניתן למצוא בה דו-משמעות. אולם, מומלץ לעבור על שאר התשובות ולפסול אותן לפני שמסמנים תשובה זו.

תשובה (3): רינה שוחחה עם דינה על ילדיה

התשובה אינה נכונה, שכן במשפט זה יש דו-משמעות. במשפט זה ניתן להבין את המילה "ילדיה" בשני אופנים: **א.** ילדיה של רינה - רינה ודינה שוחחו על ילדיה של רינה. **ב.** ילדיה של דינה - רינה ודינה שוחחו על ילדיה של דינה.

תשובה (4): המדריך עצר לתצפית על התל

התשובה אינה נכונה, שכן במשפט זה יש דו-משמעות. במשפט זה ניתן להבין את צמד המילים "על התל" בשני אופנים: **א.** המדריך עמד על התל בזמן שערך תצפית. **ב.** המדריך עמד במקום מסוים (שהוא לא התל) וצפה על התל.

תשובה (2).

ס'ת'ו 2018 - ה'ט'ב'ר'ים ל'פ'ר'ק ה'ר'א'ש'ו'ן ב'ח'ש'י'ב'ה מ'י'ל'ו'ל'י'ת

10.

[1] עם הערות: לא הצלחתי להזיז שמאלה

השאלה: אסף: "בני הפעוט אבישי חכם: הוא יודע שמילון הוא סוג של ספר." **שרון:** "לא כל ידע הוא חוכמה: ידע פירושו לדעת שעגבנייה היא פרי; חוכמה פירושה לדעת שלא להכניס אותה לסלט פירות."

לשיטתה של שרון, איזו מן האפשרויות הבאות תבחר לה כי אבישי אכן חכם?

פתרון: ראשית, ננתח את דבריה של שרון ונבין כיצד היא מגדירה את המושג חוכמה. מן הדוגמה שנותנת שרון ניתן להסיק כי לדעתה, ידע פירושו היכולת להגדיר נכונה דבר מסוים (למשל, להגדיר עגבנייה כסוג של פרי). אולם, לדעתה חוכמה היא היכולת לעשות שימוש נכון בדבר מסוים (למשל, לא להשתמש בעגבנייה לסלט פירות למרות שהיא סוג של פרי).

כעת, נבדוק את התשובות המוצעות ונחפש אפשרות שתבהיר כי אבישי חכם. כלומר, אפשרות שתבהיר כי אבישי יודע מתי לעשות שימוש נכון בדבר מסוים.

תשובה (1): אבישי יודע שהמילים המופיעות במילון מורכבות מאותיות

התשובה אינה נכונה. תשובה זו מוכיחה שלאבישי יש ידע אך אינה מוכיחה שהוא חכם. לדעת כי המילים המופיעות במילון מורכבות מאותיות אינה מראה כי הוא יודע לעשות שימוש נכון במילים או במילון.

תשובה (2): אבישי נוהג להשתמש בכרכי המילון כבקוביות ולבנות מהם מגדל

התשובה אינה נכונה. מקרה זה מדגים מצב שבו אבישי עושה במילון שימוש אחר מהשימוש לו הוא מיועד, ולא מקרה שבו הוא יודע לעשות שימוש נכון במילון. לכן תשובה זו אינה יכולה להוכיח שאבישי חכם לפי הגדרתה של שרון.

תשובה (3): אבישי יודע שהמילון כבד מכדי שירים אותו ואינו מנסה לעשות זאת

התשובה אינה נכונה. מקרה זה אינו מתאר מצב שבו אבישי יודע מתי להשתמש במילון בצורה נכונה, אלא רק מראה שהוא מודע ליכולות שלו.

תשובה (4): אבישי לעולם אינו מבקש שיקראו לו סיפורים מן המילון לפני השינה

זו התשובה הנכונה. תשובה זו מבהירה כי אבישי יודע לעשות שימוש נכון במילון. לפי תשובה זו, למרות שאבישי יודע שמילון הוא סוג של ספר, הוא יודע כי לא משתמשים בו כדי לקרוא סיפורים לפני השינה.

תשובה (4).

11.

השאלה: בטקסטים עבריים שהועתקו מכתבי יד עתיקים מוצאים לא פעם את האות "י" היכן שהייתה צריכה להופיע האות צ', ולהפך. לכאורה, חילוף זה תמוה: קשה לתלות אותו בשינוי שמקורה בדמיון גרפי או צלילי בין האותיות. אך למעשה, האותיות "י" ו-"צ" אכן דומות זו לזו - לא בכתב המרובע, שבו אנו משתמשים היום, אלא בכתב העברי הקדום. דוגמה זו מעניינת בהקשר של שגיאות הקלדה: לנו ברור שקל לטעות ולהקליד, למשל, ד' במקום ש', בשל סמיכותן במקלדת, אך חוקרים שיעינו בעוד מאות שנים בטקסטים מימינו עלולים להתקשות בהבנת התופעה.

מדוע דוגמת החילוף בין "י" ל-"צ'" מעניינת בהקשר של שגיאות הקלדה?

פתרון: נסכם את הפסקה: בתחילת הפסקה נכתב כי בטקסטים עבריים שהועתקו מכתבי יד עתיקים מוצאים לא פעם את האות "י" היכן שהייתה צריכה להופיע האות צ', ולהפך. לאחר מכן מסבירים כי לכאורה הסיבה לטעות אינה ברורה שכן "י" ו-"צ" אינן דומות זו לזו, לא מבחינה גרפית ולא מבחינת הצליל. אולם למעשה הן כן היו דומות בעבר מבחינה גרפית ומשם נובעת הטעות. כלומר, כנראה שחילוף האותיות ברור כאשר יש בידינו ידע על צורת הכיתוב בעבר.

כעת, נבין את הדוגמה שעליל בהקשר של "שגיאות הקלדה": בפסקה נכתב כי כיום קל לטעות ולהקליד ד' במקום ש' בשל סמיכותן זו לזו במקלדת. אולם בעוד כמה שנים, כשיחקרו את הטעות, יתקשו להבין את התופעה ללא הידע על צורת המקלדת. כלומר, מציינים בפנינו מקרה נוסף בו צריך ידע על שיטת הכתיבה (ידע על מבנה המקלדת) על מנת להבין את מקור הטעות.

ס'ת'ו 2018 - הטבר'ים לפרק הראשון בחשיבה מילולית

כעת נבדוק את התשובות המוצעות :

תשובה (1): מפני שהיא מדגימה כיצד שינויים טכנולוגיים עשויים להביא לידי שינוי בשיטת הכתיבה התשובה אינה נכונה. החילוף בין 'ל-צ' כלל לא נובע משינויים טכנולוגיים אלא מהעתקה שגויה של האותיות בגלל הדמיון הגרפי שהיה ביניהן בעבר. לכן, הוא אינו יכול להדגים כיצד משפיעים שינויים טכנולוגיים על שיטת הכתיבה. יתרה מזו, הפסקה אינה מתארת גורמים שעשויים להביא לשינוי בשיטת הכתיבה.

תשובה (2): מפני שהיא מדגימה כיצד ידע על שיטת הכתיבה חיוני להבנת מקורן של שגיאות שנפלו בנוסח הכתוב

זו התשובה הנכונה. החילוף בין 'ל-צ' מדגים מקרה שבו על מנת להבין את מקור השגיאות בנוסח הכתוב, היה צריך להחזיק בידע על שיטת הכתיבה שהייתה נהוגה בזמן שהטעויות נעשו. זאת בדומה לחילוף בין 'ד' ל-ש' שמדגים כי צריך להכיר את שיטת הכתיבה (מבנה המקלדת) כדי להבין את מקור השגיאה.

תשובה (3): מפני שהיא מדגימה כיצד חילופים בין אותיות בנוסח הכתוב עלולים להקשות את הבנת הטקסט התשובה אינה נכונה. אין כל התייחסות במהלך הקטע לכך שחילופי האותיות מקשים על הבנת טקסט.

תשובה (4): מפני שהיא מדגימה כיצד דמיון קדום בין אותיות עשוי להסביר שגיאות בטקסטים התשובה אינה נכונה. אומנם חילוף האותיות בין 'ל-צ' אכן נובע מהדמיון הקדום בין האותיות, ולכן כפועל יוצא ניתן להסיק כי דמיון קדום בין אותיות עשוי להסביר שגיאות בטקסטים. אבל, זו לא הסיבה בגינה הובאה הדוגמה "בהקשר של שגיאות הקלדה". שגיאות הקלדה אינן נובעות מדמיון קדום בין אותיות אלא מקרבתן של האותיות זו לזו במקלדת.

תשובה (2).

12.

השאלה: חברת הבגדים ביולר השיקה בשנה שעברה קולקציה חדשה של בגדים שתוכננו להיות עמידים במיוחד, _____ . אומנם בבגדים יש כמות _____ של סיבים מסוג מילריום, סיבים ה- _____ את דהיית צבעי הבד, אך מתברר כי _____ לגהץ בגדים אלה לאחר הכביסה, וכידוע, ככל שמגהצים בגד _____ יותר.

פתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט :

תשובה (1): חברת הבגדים ביולר השיקה בשנה שעברה קולקציה חדשה של בגדים שתוכננו להיות עמידים במיוחד, אך בדיעבד היא התגלתה ככישלון חרוץ. אומנם בבגדים יש כמות גדולה מאוד של סיבים מסוג מילריום, סיבים המאיצים את דהיית צבעי הבד, אך מתברר כי צריך להקפיד לגהץ בגדים אלה לאחר הכביסה, וכידוע, ככל שמגהצים בגד פחות, כך הוא נשמר יותר.

תמצות: החלק הראשון: בניגוד לציפיות, הבגדים שהשיקה חבלת ביולר אינם עמידים. החלק השני: בבגדים יש הרבה סיבים המאיצים את דהייתם וצריך לגהץ אותם הרבה מה שמוביל להתבלותם.

בחלקו השני של המשפט מופיעה מילת ניגוד ("אך"), אולם אין ניגוד בין שני חלקי המשפט: אם בבגדים יש סיבים המאיצים את דהיית הצבע הרי שזו הוכחה לכך שהבגדים אינם עמידים. כמו כן, אם צריך לגהץ אותם הרבה מה מוביל להתבלותם, הרי שזו עוד הוכחה לכך שהבגדים אינם עמידים. לפיכך הקשר המתאים בין שני החלקים הוא קשר של תוספת, כמו למשל "בנוסף". שהרי הבגדים לא עמידים גם בגלל שהצבע דוהה מהר וגם בגלל שצריך לגהץ אותם הרבה. לכן לא נוצר משפט הגיוני ולפיכך תשובה זו אינה נכונה.

סד"ת 2018 - הסברים לפרק הראשון בחשיבה מילולית

תשובה (2): חברת הבגדים ביולר השיקה בשנה שעברה קולקציה חדשה של בגדים שתוכננו להיות עמידים במיוחד, **אולם היא התגלתה כאכזבה מרה**. אומנם בבגדים יש כמות **מועטה עד מאוד** של סיבים מסוג מילריום, סיבים המאייצים את דהיית צבעי הבד, אך מתברר כי **צריך להקפיד** לגהץ בגדים אלה לאחר הכביסה, וכידוע, ככל שמגהצים בגד **יותר, כך הוא מתבלה יותר**.

תמצות: החלק הראשון: בניגוד לציפיות, הבגדים שהשיקה חבלת ביולר אינם עמידים. החלק השני: יש בבגדים רק מעט סיבים המאייצים את דהיית הצבע, אך צריך לגהץ אותם הרבה מה שמוביל להתבלותם.

אם צריך לגהץ את הבגדים הרבה, מה שגורם להתבלותם, הרי שהם אכן אינם עמידים, אפילו אם הם לא דוהים. מכיוון שחלקי המשפט יוצרים משפט הגיוני, זו התשובה הנכונה.

תשובה (2).

13. השאלה: בפסק הדין כתבה השופטת: "אין עוררין כי _____ היה הנאשם משתלב בתנועה _____ לחוק, _____ התאונה נמנעת, ולעניין זה אין נפקא מינה אם _____ אם לאו, ועל כן אני קובעת ש _____ אחראי לגרימת התאונה." (אין נפקא מינה = אין זה משנה)

פתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): בפסק הדין כתבה השופטת: "אין עוררין כי **גם אילו** היה הנאשם משתלב בתנועה **בניגוד** לחוק, **לא הייתה** התאונה נמנעת, ולעניין זה אין נפקא מינה אם **מישהו זולתו אשם בתאונה** אם לאו, ועל כן אני קובעת **שהוא** אחראי לגרימת התאונה."

תמצות: החלק הראשון: אין ספק שגם אם היה הנאשם משתלב בניגוד לחוק, התאונה הייתה מתרחשת. כלומר התאונה הייתה מתרחשת בכל מקרה, וכן ניתן להסיק כי הנאשם נהג בהתאם לחוק.

מכיוון שלא סביר שמשפט כזה יאמר, נפסיק לבדוק את התשובה בשלב זה ונעבור לבדוק תשובה אחרת. בכל מקרה, תוכלו לראות כי בהמשך המשפט נכתב כי הנאשם הוא האחראי לתאונה. לא הגיוני שבחלקו הראשון של המשפט נאמר כי הנאשם אינו אחראי לתאונה ולאחר מכן שהוא אחראי לה.

תשובה (2): בפסק הדין כתבה השופטת: "אין עוררין כי **גם אילו** היה הנאשם משתלב בתנועה **בהתאם** לחוק, **הייתה** התאונה נמנעת, ולעניין זה אין נפקא מינה אם **המכונית שהתנגש בה נסעה במהירות מופרזת** אם לאו, ועל כן אני קובעת **שהוא** אחראי לגרימת התאונה."

תמצות: החלק הראשון: אין ספק שגם אם לא היה הנאשם משתלב בהתאם לחוק, כלומר אם היה משתלב בניגוד לחוק, התאונה הייתה נמנעת. כלומר, התאונה הייתה נמנעת בכל מקרה.

החלק השני: אין זה משנה אם המכונית בה התנגש נסעה במהירות מופרזת, ועל כן הנאשם אחראי לתאונה. אם התאונה הייתה נמנעת בכל מקרה, הרי שהנאשם אינו יכול להיות אחראי לה. מכיוון שחלקי המשפט אינם יוצרים משפט הגיוני, זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (3): בפסק הדין כתבה השופטת: "אין עוררין כי **אילו** היה הנאשם משתלב בתנועה **בהתאם** לחוק, **הייתה** התאונה נמנעת, ולעניין זה אין נפקא מינה אם **תמרור ה'עצור' הוצב במקום בולט מספיק** אם לאו, ועל כן אני קובעת **שאין הוא** אחראי לגרימת התאונה."

תמצות: החלק הראשון: אין ספק שאם הנאשם היה משתלב בהתאם לחוק, התאונה הייתה נמנעת. החלק השני: אין זה משנה אם תמרור ה'עצור' הוצב במקום בולט מספיק, ולכן הוא לא אחראי לתאונה.

אם כתוב שאם הנאשם היה נוהג כחוק התאונה הייתה נמנעת, הרי שהוא **כן אחראי** לתאונה. אולם, בהמשך המשפט כתוב שהוא אינו אחראי לה. לפיכך לא נוצר משפט הגיוני ולכן התשובה אינה נכונה.

מכיוון שפסלנו שלוש תשובות הרי שתשובה (4) היא התשובה הנכונה. אולם לשם השלמת ההסבר נבדוק גם אותה:

ס'ת'ו 2018 - הט'בר'ים ל'פר'ק הראשון בחשיבה מילולית

תשובה (4): בפסק הדין כתבה השופטת: "אין עוררין כי גם אילולא היה הנאשם משתלב בתנועה בניגוד לחוק, לא הייתה התאונה נמנעת, ולעניין זה אין נפקא מינה אם נהג הנאשם כחוק אם לאו, ועל כן אני קובעת שאין הוא אחראי לגרימת התאונה."

תמצות: החלקו הראשון: אין ספק שגם אם לא היה הנאשם משתלב בניגוד לחוק התאונה לא הייתה נמנעת, כלומר, גם אם הנאשם היה משתלב בהתאם לחוק, התאונה הייתה מרחשת. לפיכך ניתן להסיק כי התאונה הייתה מתרחשת בכל מקרה.

החלק השני: אין זה משנה אם נהג כחוק, ולכן הוא אינו אשם בה.

אם התאונה הייתה מתרחשת בכל מקרה, הרי שהנאשם אכן לא אחראי לה, ולכן זה באמת לא משנה אם הוא נהג כחוק או לא. מכיוון שחלקי המשפט יוצרים משפט הגיוני, זו התשובה הנכונה.

תשובה (4).

14. השאלה: בכל קיץ _____ משקלו של ידידי פאול. תמיד סברתי שהסיבה לכך נעוצה בעובדה שבקיץ הוא _____ בפעילות גופנית, המסייעת כידוע בהפחתת המשקל. בעת האחרונה, כשנודע לי כי בקיץ פאול _____ בירה, אשר כידוע גורמת להשמנה, _____ בנכונות סברתי.

פתרון: נבדוק את התשובה הראשונה ובאמצעותה ננתח את המשפט:

תשובה (1): בכל קיץ עולה משקלו של ידידי פאול. תמיד סברתי שהסיבה לכך נעוצה בעובדה שבקיץ הוא מרבה בפעילות גופנית, המסייעת כידוע בהפחתת המשקל. בעת האחרונה, כשנודע לי כי בקיץ פאול מתנזר משתיית בירה, אשר כידוע גורמת להשמנה, התחלתי לפקפק בנכונות סברתי.

תמצות: החלק הראשון: בקיץ פאול משמין, ולדעתי זה מכיוון שהוא עושה הרבה ספורט. מי שעושה הרבה ספורט יורד במשקל ולכן אין הגיון במשפט זה. מכיוון שלא נוצר משפט הגיוני ניתן לפסול את התשובה כבר בשלב זה.

תשובה (2): בכל קיץ פוחת משקלו של ידידי פאול. תמיד סברתי שהסיבה לכך נעוצה בעובדה שבקיץ הוא מרבה בפעילות גופנית, המסייעת כידוע בהפחתת המשקל. בעת האחרונה, כשנודע לי כי בקיץ פאול מתנזר משתיית בירה, אשר כידוע גורמת להשמנה, גבר בטחוני בנכונות סברתי.

תמצות: החלק הראשון: בקיץ פאול מרזה, ולדעתי זה מכיוון שהוא עושה הרבה ספורט. החלק השני: נודע לי שפאול לא שותה בירה בקיץ, שגורמת להשמנה, וזה מחזק את הסברה שלי.

התנורות מבירה גם יכולה להוביל לירידה במשקל, ולכן הסבר זה מספק הסבר חלופי לירידה במשקל של פאול. לפיכך, מידע זה אמור דווקא להחליש את הסברה שפאול מרזה מכיוון שהוא עושה הרבה ספורט, ולא לחזק אותה. לפיכך לא נוצר משפט הגיוני, ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (3): בכל קיץ פוחת משקלו של ידידי פאול. תמיד סברתי שהסיבה לכך נעוצה בעובדה שבקיץ הוא מרבה בפעילות גופנית, המסייעת כידוע בהפחתת המשקל. בעת האחרונה, כשנודע לי כי בקיץ פאול מרבה לשתות בירה, אשר כידוע גורמת להשמנה, התחלתי לפקפק בנכונות סברתי.

תמצות: החלק הראשון: בקיץ פאול מרזה, ולדעתי זה מכיוון שהוא עושה הרבה ספורט. החלק השני: נודע לי שפאול שותה הרבה בירה, שמשמינה, וזה גורם לי לפקפק בסברתי.

שתייה מרובה של בירה אמורה לגרום להשמנה. לכן, אם פאול יורד במשקל למרות שהוא שותה הרבה בירה, כנראה שהוא מרזה משום שהוא עושה הרבה ספורט. לפיכך, לא סביר שמידע זה יגרום לי לפקפק בסברתי. לא נוצר משפט הגיוני, ולכן התשובה נפסלת.

מכיוון שפסלנו שלוש תשובות הרי שתשובה (4) היא התשובה הנכונה, אולם לשם השלמת ההסבר נבדוק גם אותה.

סתיו 2018 - הסברים לפרק הראשון בחשיבה מילולית

תשובה (4): בכל קיץ **עולה** משקלו של ידידי פאול. תמיד סברתי שהסיבה לכך נעוצה בעובדה שבקיץ הוא **ממעט** בפעילות גופנית, המסייעת כידוע בהפחתת המשקל. בעת האחרונה, כשנדע לי כי בקיץ פאול **מתנזר משתיית** בירה, אשר כידוע גורמת להשמנה, **גבר בטחוני** בנכונות סברתי.

תמצות: החלק הראשון: בקיץ פאול משמין, ולדעתי זה מכיוון שהוא לא עושה הרבה ספורט. החלק השני: נודע לי שפאול לא שותה בירה, שגורמת להשמנה, וזה מחזק את הסברה שלי.

התנורות מבירה אמורה להביא לירידה במשקל. לכן, אם פאול עלה במשקל **למרות** שהוא מתנזר משתיית בירה, הרי שהוא באמת כנראה משמין כי הוא לא עושה הרבה ספורט. מכיוון שחלקי המשפט יוצרים משפט הגיוני, הרי שזו התשובה הנכונה.

תשובה (4).

15. השאלה: במאמר נכתב: "אף שנקודת המוצא של האקזיסטנציאליזם היא הרעיון האופטימי כי גורלו של אדם אינו קבוע מראש, הוגים מרכזיים בזרם פילוסופי זה באו לידי המסקנה העגומה כי האדם אינו יכול לממש את תכלית קיומו - שהיא, לדידם, להיות יוצר עצמאי לחלוטין של חייו - משום שאת כל בחירותיו מכתובה החברה. עמואל לוינס, ממתנגדי האקזיסטנציאליזם, יוצא מאותה נקודת מוצא אך בא לידי מסקנה הפוכה - בני האדם שסביבו אינם מכשול בדרכנו לממש את תכליתנו האמיתית, אלא הם המספקים את ההזדמנות לעשות כן."

במה דומה מסקנתו של לוינס למסקנה של האקזיסטנציאליזם?

פתרון: בשאלה זו אנו מתבקשים למצוא דמיון בין מסקנתו של לוינס לזו של האקזיסטנציאליזם. נסכם את מסקנתו של לוינס ואת מסקנתם של האקזיסטנציאליזם: לפי האקזיסטנציאליזם גורל האדם אינו קבוע מראש, אך החברה מכתובה לאדם את בחירותיו ובכך מונעת ממנו לממש את עצמו.

לוינס יוצא מאותה **נקודת מוצא של האקזיסטנציאליזם**, אך מגיעה למסקנה הפוכה. לדעתו, החברה היא דווקא זו שמאפשרת לאדם לממש את תכליתו.

כלומר, גם לוינס וגם אנשי האקזיסטנציאליזם מאמינים כי **גורל האדם אינו קבוע מראש** ושהחברה **משפיעה רבות על ניסיונו להגשים את עצמו**. אולם, האקזיסטנציאליסטים מאמינים כי זה גורם לחברה להכתיב לאדם את בחירותיו, ואילו לוינס מאמין כי זה מביא את האדם למימוש תכליתו האמיתית.

כעת נבדוק את התשובות המוצעות ונחפש תשובה ברוח זו:

תשובה (1): בטענה כי לחברה יש השפעה רבה על האפשרות לממש את תכלית הקיום. זו התשובה הנכונה.

תשובה (2): בסיכוי שהיא מעריכה שיש לאדם לממש את תכלית קיומו

התשובה אינה נכונה. ההוגים בזרם האקזיסטנציאליזם טוענים כי האדם **אינו יכול** לממש את תכלית קיומו, בעוד לוינס טוען כי הסביבה מספקת לאדם ההזדמנות לממש את עצמו. לפיכך, תשובה זו מצביעה על השוני בין מסקנתו של לוינס לבין מסקנתם של האקזיסטנציאליסטים.

תשובה (3): בסוג ההשפעה שהיא טוענת שיש לחברה על יכולתו של הפרט לממש את תכלית קיומו

התשובה אינה נכונה. אמנם לוינס והאקזיסטנציאליסטים מסכימים על כך שהחברה משפיעה על יכולתו של הפרט לממש את עצמו, אך לדעתם **סוג ההשפעה** שונה לחלוטין. ההוגים בזרם האקזיסטנציאליזם טוענים כי החברה **מונעת מהאדם** לממש את תכלית קיומו, בעוד לוינס טוען כי היא **מספקת לו ההזדמנות** לעשות זאת.

תשובה (4): בהיותה מסקנה עגומה בדבר היכולת לממש את תכלית הקיום

התשובה אינה נכונה. לוינס טוען שהחברה מספקת לאדם הזדמנות לממש את תכליתו האמיתית, ולכן מסקנתו של לוינס בנוגע ליכולת לממש את תכלית הקיום **אינה עגומה**.

תשובה (1).

16.

השאלה: במחקר שעסק בתפיסת הצליל אצל תינוקות, החוקרים ניצלו את העובדה שתינוקות מגבירים את קצב הנייקה שלהם לזמן-מה ברגע שהגירוי שאליו הם חשופים משתנה - ככל שהם חווים את השינוי כגדול יותר, העלייה בקצב הנייקה חדה יותר. החוקרים השמיעו לתינוקות רצף אקראי וממושך של קטעי צליל משלושה סוגים - קולות אנושיים, קריאות קופים וצלילים סינתטיים - כדי לבדוק באיזו מידה התינוקות מבחינים בין שלושת הסוגים. על סמך התוצאות הסיקו החוקרים שתינוקות מבחינים בין צלילים סינתטיים ובין צלילים משני הסוגים האחרים טוב יותר משהם מבחינים בין קולות אנושיים ובין קריאות קופים.

איזו מהתוצאות הבאות יכלה להוביל את החוקרים למסקנה זו?

פתרון: לפנינו שאלת חשיבה מדעית. ראשית, נסכם את העובדות ונבין את הקשר בינו לבין המסקנה שהחוקרים הסיקו מהן.

נאמר כי תינוקות מגבירים את קצב הנייקה שלהם בהתאם לאופן שבו הם חווים גירויים מהסביבה - ככל שהם חווים את השינוי כגדול יותר כך גדל קצב הנייקה שלהם.

החוקרים ניצלו עובדה זו על מנת לערוך מחקר. במחקר הם השמיעו לתינוקות קטעי צליל משלושה סוגים - קולות אנושיים, קריאות קופים וצלילים סינתטיים - במטרה לבדוק באיזו מידה התינוקות מבחינים בין שלושת הסוגים. כלומר, החוקרים רצו להבין כיצד חווים התינוקות את ההבדלים בין כל אחד מהצלילים באמצעות שינויים בקצב הנייקה שלהם.

מתוצאות הניסוי החוקרים הסיקו שתינוקות מבחינים בין צלילים סינתטיים ובין צלילים משני הסוגים האחרים טוב יותר משהם מבחינים בין קולות אנושיים ובין קריאות קופים. ההבחנה בין סוגי הקולות השונים תלויה בקצב הנייקה. לפיכך, עלינו למצוא בתשובות תוצאות שיעידו על שינוי גדול יותר בקצב הנייקה בעת מעבר בין קולות סינתטיים לבין שאר סוגי הקול, ביחס לשינויים בקצב הנייקה במעבר בין קולות אנושיים לקריאות קופים.

כעת נבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): קצב הנייקה הגבוה ביותר נמדד כשהושמעו לתינוקות קטעי צליל סינתטיים

התשובה אינה נכונה. חוקרים יכולים להבחין באופן שבו תינוקות חווים את ההבדלים בין הצלילים כאשר משתנה הגירוי. כלומר במקרה זה, ניתן ללמוד על היכולת של תינוקות להבדיל בין סוגי הצלילים כאשר קצב הנייקה משתנה בעת מעבר בין סוגי צליל שונים. אולם, תשובה זו מתייחסת לקצב הנייקה בזמן השמעה של צליל מסוג אחד ולא במעבר בין שני סוגים שונים.

תשובה (2): המעברים מקולות אנושיים לקריאות קופים ולהפך גרמו לעלייה הקטנה ביותר בקצב הנייקה

זו התשובה הנכונה. אם המעברים מקולות אנושיים לקולות קופים ולהפך גרמו לעלייה הקטנה ביותר בקצב הנייקה, הרי שניתן להסיק כי קצב הנייקה השתנה בצורה משמעותית יותר בזמן המעברים בין צלילים סינתטיים לבין קולות אנושיים או קריאות קופים.

כעת, מכיוון שידוע לנו שהשינוי בעוצמת הגירוי הוא זה שקובע את השינוי בקצב הנייקה של התינוקות, ניתן להסיק כי התינוקות אינם חשים בהבדלים מהותיים בין קולות אנושיים לקריאות קופים. כמו כן, אם קצב הנייקה השתנה בצורה משמעותית יותר בזמן המעברים בין צלילים סינתטיים לבין קולות אנושיים או קריאות קופים, הרי שניתן להסיק שתינוקות מבחינים בין צלילים סינתטיים ובין צלילים משני הסוגים האחרים טוב יותר משהם מבחינים בין קולות אנושיים ובין קריאות קופים.

תשובה (3): כאשר חל מעבר בין שני קטעי צליל שרק אחד מהם סינתטי, כמעט שלא השתנה קצב הנייקה

התשובה אינה נכונה מכיוון שהמידע שהיא מספקת מאפשר לנו להגיע למסקנה העומדת בסתירה למסקנת החוקרים. מנתון זה ניתן להסיק כי בעת מעבר מקטע צליל סינתטי לאנושי ולהפך, וכן בעת מעבר בין קטע צליל סינתטי לקולות קופים ולהפך, לא חל כמעט שינוי בקצב הנייקה. כלומר, מבחינת תינוקות אין הבדלים משמעותיים בין צלילים סינתטיים לאנושיים, או בין צלילים סינתטיים לקולות קופים. מכאן שתינוקות אינם מבחינים טוב בין קולות סינתטיים לקולות האחרים.

ס'ת'ו 2018 - ה'ט'ב'ר'י'ם ל'פ'ר'ק ה'ר'א'ש'ו'ן ב'ח'ש'י'ב'ה מ'י'ל'ו'ל'י'ת

תשובה (4): העלייה הגדולה ביותר בקצב היניקה נמדדה בכל פעם שקולות אנושיים התחלפו בקטעי צליל סינתטיים

התשובה אינה נכונה מכיוון שהיא לא מספקת לנו מספיק מידע על מנת להגיע למסקנת החוקרים. מנתון זה ניתן להסיק שתינוקות מבחינים בין צלילים סינתטיים לקולות אנושיים טוב יותר משהם מבחינים בין צלילים סינתטיים לקריאות קופים, או בין קולות אנושיים לקריאות קופים. אולם, במקרה זה בהחלט ייתכן מצב שבו למשל, תינוקות כמעט ואינם חשים הבדל בין קטעי צליל סינתטיים לקריאות קופים אך חשים הבדל משמעותי בין קולות אנושיים לקריאות קופים, דבר העומד בסתירה עם מסקנת החוקרים.

תשובה (2):

17. השאלה: ברכבת קטר ושלושה קרונות (ראו סרטוט). ברכבת יושבים אבי, בני וגדי - כל אחד בקרון אחר.

[2] עם הערות: צריך להעתיק את הסרטוט

צירופם של ארבעת הנתונים הבאים יוצר סתירה. השמטתו של איזה מן הנתונים לא תפתור את הסתירה:

פתרון: עלינו למצוא נתון שיוותר את הסתירה.

לכן, נשלב יחד שלוש תשובות ונבדוק אם מתקיימת סתירה. אם מבדיקת שלוש תשובות תיווצר סתירה הרי שהתשובה הנותרת היא התשובה הנכונה.

נלך לפי סדר התשובות ונשמיט את תשובה (1). כעת נבדוק אם נוצרת סתירה משילובן של תשובות (2), (3) ו-(4):

תשובה (2): בני אינו יושב בקרון מס' 1

תשובה (3): בדרכו אל הקטר גדי חייב לעבור דרך קרונו של אבי

תשובה (4): בדרכו אל הקטר בני אינו עובר דרך קרונו של אבי

לפי תשובה (2), בני אינו יכול לשבת בקרון מס' 1. לפי תשובה (3), בדרכו אל הקטר גדי חייב לעבור דרך קרונו של אבי. בשילוב תשובות (2) ו-(3) ייתכנו שני סידורים אפשריים:

קרון מס' 3	קרון מס' 2	קרון מס' 1
בני	גדי	אבי
גדי	בני	אבי

כעת נבדוק אם נוצרת סתירה בשילוב תשובה (4):

לפי תשובה זו, בדרכו אל הקטר בני אינו עובר דרך קרונו של אבי. בשני הסידורים שיצרנו לעיל בני חייב לעבור דרך קרונו של אבי בדרכו אל הקטר. לפיכך נוצרת סתירה משילובן של תשובות (2), (3) ו-(4) ולכן תשובה (1) היא התשובה הנכונה.

תשובה (1):

הבנת הנקרא (שאלות 18-23)

18. השאלה: איזו מן האפשרויות הבאות משתמעת מן המילים "ובכל זאת" (שורה 1)?

פתרון: המשפט השני בשורה 1 מתחיל במילים "ובכל זאת". צמד המילים "ובכל זאת" מעיד על ניגוד. מכיוון שהמילים "ובכל זאת" מופיעות בתחילת המשפט הרי שהן מציינות ניגוד בין המשפט הקודם למשפט שיבוא לאחר מילים אלו. נקרא את שני המשפטים יחד: "מעטים מעידים על עצמם שאינם מרכלים, וסביר להניח שרק מעטים מהם אכן דוברים אמת. ובכל זאת, להתנהגות זו יצא שם רע בתרבותנו." לסיכום: רוב האנשים מרכלים, ובכל זאת רכילות נחשבת התנהגות שלילית. כלומר יש ניגוד בין העובדה שרכילות נפוצה בחברה לבין הדימוי שלה בחברה. הרי אם כמעט כולם מרכלים הינו מצפים שהתנהגות זו תחשב כחיובית, ובכל זאת היא נחשבת שלילית.

תשובה (1):

ס'ת'ו 2018 - ה'ט'ב'ר'ים ל'פ'ר'ק ה'ר'א'ש'ו'ן ב'ח'ש'י'ב'ה מ'י'ל'ו'ל'י'ת

19.

ה'ש'א'ל'ה : ה'ת'ו'צ'א'ו'ת ש'ה'ת'ק'ב'לו ב'ק'ב'ו'צ'ת ה'נ'י'ס'ו'י ה'ר'א'ש'ו'נ'ה (ש'ו'ר'ו'ת 13-17) -

פ'ת'ר'ו'ן : ל'א'ח'ר ש'ק'ר'א'נו א'ת ה'פ'ס'ק'ה ה'ר'א'ש'ו'נ'ה, נ'ק'ר'א א'ת ה'פ'ס'ק'ה ה'ש'נ'י'י'ה, ש'ם מ'ו'פ'י'ע'ו'ת ה'ת'ו'צ'א'ו'ת ש'ה'ת'ק'ב'לו ב'ק'ב'ו'צ'ת ה'נ'י'ס'ו'י ה'ר'א'ש'ו'נ'ה.

ב'פ'ס'ק'ה ה'ר'א'ש'ו'נ'ה נ'כ'ת'ב כ'י ר'כ'י'ל'ו'ת נ'ח'ש'ב'ת ל'ש'ל'י'ל'י'ת ב'ח'ב'ר'ה. א'ו'ל'ם, ה'א'נ'ת'ר'ו'פ'ו'ל'ו'ג ד'נ'ב'א'ר, מ'ע'ר'ע'ר ע'ל ה'ש'ם ה'ר'ע ש'י'צ'א ל'ר'כ'י'ל'ו'ת, ו'ט'ע'ן ש'ה'י'א ד'ו'ק'א ת'ר'מ'ה ל'ה'ת'ג'ב'ש'ו'ת'ם ש'ל ע'ר'כ'י מ'ו'ס'ר ה'ע'ו'מ'ד'ים ב'ב'ס'י'ס'ה ש'ל ה'ח'ב'ר'ה ה'א'נ'ו'ש'י'ת.

ב'פ'ס'ק'ה ה'ש'נ'י'י'ה מ'ת'ו'א'ר ה'נ'י'ס'ו'י ש'ב'י'צ'ע ז'ו'מ'ר'פ'ל'ד כ'ד'י ל'ב'ד'ו'ק א'ת ה'ה'ש'ע'ר'ה ש'ל ד'נ'ב'א'ר. ב'נ'י'ס'ו'י נ'ב'ד'ק'ה ה'ש'פ'ע'ת'ה ש'ל ה'ר'כ'י'ל'ו'ת ע'ל נ'ד'י'ב'ו'ת'ם ש'ל ה'מ'ש'ת'ת'פ'ים ל'ת'רו'ם ל'ב'נ'י ז'ו'ג'ם. ב'ק'ב'ו'צ'ת ה'נ'י'ס'ו'י ה'ר'א'ש'ו'נ'ה ה'ח'ו'ק'ר'ים א'פ'ש'רו ל'מ'ש'ת'ת'פ'ים ל'ר'כ'ל ו'א'י'לו ב'ק'ב'ו'צ'ת ה'נ'י'ס'ו'י ה'ש'נ'י'י'ה ה'ם ל'א א'פ'ש'רו ל'ה'ם ל'ר'כ'ל. ה'ת'ו'צ'א'ו'ת ה'ר'א'ו ש'ה'מ'ש'ת'ת'פ'ים מ'ק'ב'ו'צ'ת ה'נ'י'ס'ו'י ה'ר'א'ש'ו'נ'ה ה'יו נ'ד'י'ב'ים י'ו'ת'ר ב'י'ח'ס ל'מ'ש'ת'ת'פ'ים מ'ה'ק'ב'ו'צ'ה ה'ש'נ'י'י'ה. כ'ל'ו'מ'ר, ר'י'כ'ו'ל ה'ו'ב'י'ל ל'נ'ד'י'ב'ו'ת ר'ב'ה י'ו'ת'ר.

כ'ע'ת נ'ב'ד'ו'ק א'ת ה'ת'ש'ו'ב'ו'ת ה'מו'צ'ע'ו'ת :

ת'ש'ו'ב'ה (1) : מ'פ'ר'י'כ'ו'ת א'ת ה'ש'ע'ר'ת'ו ש'ל ד'נ'ב'א'ר

ה'ת'ש'ו'ב'ה א'י'נ'ה נ'כ'ו'נ'ה. א'ם ה'ס'ט'ו'ד'נ'ט'ים ש'ק'י'ב'לו א'ת ה'א'פ'ש'רו'ת ל'ר'כ'ל ה'ר'א'ו נ'ד'י'ב'ו'ת ר'ב'ה י'ו'ת'ר ב'י'ח'ס ל'ס'ט'ו'ד'נ'ט'ים ש'ל'א ק'י'ב'לו א'ת ה'א'פ'ש'רו'ת ל'ר'כ'ל, ה'ר'י ש'נ'י'ת'ן ל'ה'ס'י'ק כ'י ה'ר'כ'י'ל'ו'ת מ'ו'נ'ע'ת מ'ה'פ'ר'ט'ים ב'ח'ב'ר'ה ל'נ'ה'ו'ג ב'א'נ'ו'כ'י'ו'ת, ו'ב'כ'ך ת'ו'ר'מ'ת ל'ה'ת'ג'ב'ש'ו'ת'ם ש'ל ע'ר'כ'י מ'ו'ס'ר ה'ע'ו'מ'ד'ים ב'ב'ס'י'ס'ה ה'ח'ב'ר'ה ה'א'נ'ו'ש'י'ת. כ'ל'ו'מ'ר, ה'נ'י'ס'ו'י א'י'ש'ש א'ת ה'ש'ע'ר'ת'ו ש'ל ד'נ'ב'א'ר.

ת'ש'ו'ב'ה (2) : ת'ו'מ'כ'ו'ת ב'ה'ג'ד'ר'ה ה'מ'י'ל'ו'נ'י'ת ש'ל "ר'כ'י'ל'ו'ת"

ה'ת'ש'ו'ב'ה א'י'נ'ה נ'כ'ו'נ'ה. ב'פ'ס'ק'ה ה'ר'א'ש'ו'נ'ה נ'כ'ת'ב כ'י "ר'כ'י'ל'ו'ת" מ'ו'ג'ד'ר'ת ב'מ'י'ל'ו'ן כ'"ע'י'ס'ו'ק ח'ט'ט'נ'י ב'ח'י'י'ה'ם ש'ל א'ח'ר'ים, ל'ל'א י'ד'יע'ת'ם ו'ל'ל'א ה'ס'כ'מ'ת'ם, ת'ו'ך ח'ש'י'פ'ת פ'ר'ט'ים א'י'ש'י'ים ע'ל'י'ה'ם ש'ל'א ל'צ'ו'ר'ך". (ש'ו'ר'ו'ת 2-3) כ'ל'ו'מ'ר, ה'ה'ג'ד'ר'ה ה'מ'י'ל'ו'נ'י'ת ש'ל "ר'כ'י'ל'ו'ת" ש'ל'י'ל'י'ת. ת'ו'צ'א'ו'ת ה'נ'י'ס'ו'י ב'ק'ב'ו'צ'ה ה'ר'א'ש'ו'נ'ה, ל'ע'ו'מ'ת ז'א'ת, ה'ר'א'ו כ'י ר'כ'י'ל'ו'ת ת'ו'ר'מ'ת ל'ה'ת'ג'ב'ש'ו'ת'ם ש'ל ע'ר'כ'י מ'ו'ס'ר ו'ע'ל כ'ן ה'י'א א'י'נ'ה ש'ל'י'ל'י'ת. ל'פ'י'כ'ך, ה'ת'ו'צ'א'ו'ת א'י'נ'ן ת'ו'מ'כ'ו'ת ב'ה'ג'ד'ר'ה ה'מ'י'ל'ו'נ'י'ת ש'ל ר'כ'י'ל'ו'ת.

ת'ש'ו'ב'ה (3) : מ'א'ש'ו'ת א'ת ה'ה'ש'ע'ר'ה ה'מו'צ'ג'ת ב'פ'ס'ק'ה ה'ר'א'ש'ו'נ'ה

ז'ו ה'ת'ש'ו'ב'ה ה'נ'כ'ו'נ'ה. כ'א'מ'ו'ר, ה'ת'ו'צ'א'ו'ת א'כ'ן מ'א'ש'ו'ת א'ת ה'ה'ש'ע'ר'ה ש'ל ד'נ'ב'א'ר כ'פ'י ש'ה'י'א מ'ו'צ'ג'ת ב'פ'ס'ק'ה ה'ר'א'ש'ו'נ'ה.

ת'ש'ו'ב'ה (4) : מ'צ'ד'י'ק'ו'ת א'ת ה'ש'ם ה'ר'ע ש'י'צ'א ל'ר'כ'י'ל'ו'ת

ה'ת'ש'ו'ב'ה א'י'נ'ה נ'כ'ו'נ'ה, ש'כ'ן ת'ו'צ'א'ו'ת ה'מ'ח'ק'ר ה'ר'א'ו כ'י ל'ר'כ'י'ל'ו'ת י'ש ה'ש'פ'ע'ו'ת ח'י'ו'ב'י'ו'ת (נ'ד'י'ב'ו'ת), ו'ע'ל כ'ן ה'ן ד'ו'ק'א מ'ע'י'ד'ו'ת ש'ה'ש'ם ה'ר'ע ש'י'צ'א ל'ר'כ'י'ל'ו'ת א'י'נ'ו מ'ו'צ'ד'ק.

ת'ש'ו'ב'ה (3).

20.

ה'ש'א'ל'ה : א'י'ז'ה מ'ן ה'צ'י'ר'ו'פ'ים ה'ב'א'ים י'כ'ו'ל ל'ה'ח'ל'י'ף א'ת ה'מ'י'ל'ה "מ'מ'נ'ו" (ש'ו'ר'ה 15) ב'ל'י ש'ת'ש'ת'נ'ה מ'ש'מ'ע'ו'ת ה'מ'ש'פ'ט'?

פ'ת'ר'ו'ן : ה'מ'י'ל'ה "מ'מ'נ'ו" מ'ת'י'י'ח'ס'ת ל'מ'ש'הו ש'ה'ו'ז'כ'ר ק'ו'ד'ם ל'כ'ן. מ'כ'י'ו'ו'ן ש'ה'מ'י'ל'ה מ'ו'פ'י'ע'ה ב'ת'ח'י'ל'ת ה'מ'ש'פ'ט, ה'ר'י ש'ה'י'א מ'ת'י'י'ח'ס'ת ל'מ'ה ש'נ'א'מ'ר ב'מ'ש'פ'ט ה'ק'ו'ד'ם, ו'ב'פ'ר'ט - ל'ד'ב'ר ה'א'ח'ר'ו'ן ש'ה'ו'ז'כ'ר ב'מ'ש'פ'ט ה'ק'ו'ד'ם. נ'ק'ר'א א'ת ש'נ'י ה'מ'ש'פ'ט'ים י'ח'ד.

ב'ש'ו'ר'ו'ת 14-15 נ'כ'ת'ב : "ב'ר'ו'ב ה'מ'ק'ר'ים ה'ר'כ'י'ל'ו'ת ש'נ'מ'ס'ר'ה ש'י'ק'פ'ה נ'א'מ'נ'ה א'ת ה'מ'צ'י'א'ו'ת, ו'ה'מ'ש'ת'ת'פ'ים ש'מ'חו ל'ש'ת'ף א'ת ח'ב'ר'י'ה'ם ל'מ'ש'ח'ק ב'מ'י'ד'ע' ש'ב'ר'ש'ו'ת'ם. א'ף ע'ל פ'י ש'ה'ם ל'א נ'ה'נו מ'מ'נ'ו ב'מ'י'ש'ר'י'ן...".
ה'ד'ב'ר ה'א'ח'ר'ו'ן ש'ה'ו'ז'כ'ר ב'מ'ש'פ'ט ש'ל'פ'נ'י ה'מ'י'ל'ה "מ'מ'נ'ו" ה'ו'א "מ'י'ד'ע'". מ'כ'א'ן ש'נ'י'ת'ן ל'ה'ח'ל'י'ף א'ת ה'מ'י'ל'ה "מ'מ'נ'ו" ב'מ'י'ל'ה "מ'י'ד'ע'".

ת'ש'ו'ב'ה (3).

סד"ת 2018 - הסברים לפרק הראשון בחשיבה מילולית

21.

השאלה: מדוע "נבדקי קבוצה זו היו נדיבים פחות" (שורות 18-19)?

פתרון: בסוף הפסקה השנייה מופיעות תוצאות הניסוי שהתקבלו בקבוצה השנייה. נקרא את תוצאות הניסוי המופיעות בשורות 17-19: "נוסף על כך, נבדקה קבוצה אחרת בתנאים זהים, למעט תנאי אחד - החוקרים לא אפשרו למשתתפים לרכל על חבריהם למשחק, ולכן הם לא חששו למוניטין שלהם. כצפוי, נבדקי קבוצה זו היו נדיבים פחות."

"קבוצה זו" היא קבוצת הביקורת שבה המשתתפים לא קיבלו את האפשרות לרכל, ולכן לא חששו למוניטין שלהם. מכאן שהם היו נדיבים פחות משום שהם לא חששו למוניטין שלהם.

תשובה (3).

22.

השאלה: מדוע התוצאות שהתקבלו בקבוצת הניסוי השלישית היו "תוצאות מפתיעות" (שורה 20)?

פתרון: נקרא את הפסקה האחרונה. בפסקה זו מתואר ניסוי נוסף שערך זומרפלד בקבוצת ניסוי שלישית. בתחילת הפסקה נכתב כי התוצאות בקבוצת ניסוי זו היו מפתיעות. נסכם את הניסוי ואת תוצאותיו: בניסוי זה החוקרים אפשרו למשתתפים לרכל, אך החוקרים גם סיפקו להם את העובדות המלאות על התנהגות בני זוגם בסיבובים הקודמים.

בשורות 22-24 נכתב: "זומרפלד שיער שלרכילות תהיה השפעה רק במקרים שבהם העובדות הנוגעות להתנהגותו של המקבל אינן יוצרות תמונה חד-משמעית באשר להתנהגותו, אולם בפועל השפיעה הרכילות על התנהגותו של התורם גם במקרים אחרים, למשל כאלה שבהם סתרה את העובדות."

נסכם: זומרפלד ציפה שלרכילות תהיה השפעה רק במקרים בהם לא היה מספיק מידע. אולם בפועל הרכילות השפיעה גם כשהמשתתף ידע את האמת והרכילות סתרה אותה.

כעת נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): מכיוון שהן לא תאמו את ההנחה שרכילות יכולה להשפיע רק בהיעדר עובדות מלאות חד-משמעיות

זו התשובה הנכונה. זומרפלד שיער שהרכילות תשפיע רק בהיעדר עובדות מלאות חד-משמעיות, אך תוצאות הניסוי סתרו את השערתו.

תשובה (2): מכיוון שהן סתרו את התוצאות שהתקבלו בקבוצות הניסוי האחרות

התשובה אינה נכונה. בכל קבוצות הניסוי התקבלו תוצאות דומות - רכילות משפיעה על התנהגותם של בני האדם.

תשובה (3): מכיוון שהן העידו שלרכילות יש השפעה גם כאשר העובדות אינן יוצרות תמונה חד-משמעית

התשובה אינה נכונה. זומרפלד שיער שהרכילות תשפיע רק כאשר העובדות אינן יוצרות תמונה חד-משמעית, אך תוצאות הניסוי סתרו את השערתו. כלומר, תוצאות הניסוי העידו שרכילות משפיעה גם כאשר העובדות יוצרות תמונה חד-משמעית.

תשובה (4): מכיוון שבעקבות הניסויים הקודמים ציפה זומרפלד שלרכילות תהיה השפעה גדולה יותר

התשובה אינה נכונה. בפסקה לא נאמר כי זומרפלד שיער שלרכילות תהיה השפעה גדולה יותר בעקבות הניסויים הקודמים, אלא שהוא שיער שהרכילות לא תשפיע כאשר העובדות ייצרו תמונה חד-משמעית. יתרה מזאת, תוצאות הניסוי העידו שלרכילות יש השפעה גדולה מזו שציפה זומרפלד.

תשובה (1).

סדיו 2018 - הסברים לפרק הראשון בחשיבה מילולית

23. השאלה: מה אנחנו יכולים "לחשוב שהחמצנו" (שורה 27)?

פתרון: בסוף הפסקה השלישית זומרפלד מסביר את התנהגותם הלא-רציונלית של המשתתפים בקבוצת הניסוי השלישית. בשורות 25-27 הוא מסביר את התנהגותם: "ייתכן שבבואנו לגבש דעה על הסובבים אותנו, אנחנו מותאמים להסתמך בעיקר על דעתם של אנשים אחרים ופחות על דעתנו שלנו. הרי רוב הזמן איננו מסוגלים לראות כיצד אחרים מתנהגים, ואנחנו יכולים אפוא לחשוב שהחמצנו מידע חשוב." כלומר, הדבר אותו "החמצנו" הוא מידע חשוב על אחרים, שאמור לעזור לנו לגבש דעה עליו.

כעת נעבור על התשובות המוצעות:

תשובה (1): הזדמנות לגבש דעה על הסובבים אותנו

התשובה אינה נכונה. לפי הפסקה "ההחמצה" אינה מתייחסת להזדמנות לגבש דעה, אלא למידע חשוב שיעזור לנו לגבש אותה.

תשובה (2): התנהגות של הזולת שלא ראינו ואשר יכולה להיות חשובה בבואנו לגבש עליו דעה. זו התשובה הנכונה.

תשובה (3): דעות שונות מדעתנו, שלא הגיעו לאוזנינו

התשובה אינה נכונה. לפי הפסקה, הדבר שהחמצנו הוא מידע על אחרים שאמור לעזור לנו לגבש דעה עליהם, ולא דעות שונות מדעתנו.

תשובה (4): עובדות הנחוצות לגיבוש דעה על הזולת שאי אפשר להשיגן אם מסתמכים על רכילות בלבד

התשובה אינה נכונה. המידע שאנו יכולים "לחשוב שהחמצנו" הוא מידע על התנהגותם של אחרים, אותה אין לנו אפשרות לראות. לפי הקטע, את המידע אפשר להשיגו רק באמצעות רכילות.

תשובה (2).